

26.9.2022

VN/16814/2022

VN/16814/2022-LVM-28

Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Hallintovaliokunnan asiantuntijapyyntö 14.9.2022

Liikenne- ja viestintäministeriön asiantuntijalausunto: Hallituksen esitys eduskunnalle rajanylitystietojärjestelmää ja Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmää koskevaksi täydentäväksi lainsäädännöksi (HE 173/2021 vp)

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää hallintovaliokuntaa mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa ja esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavan.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimialaan kuuluvat muun muassa tie- ja rautatieliikenne, siviili-ilmailu ja vesiliikenne, liikenneväylät, satamat ja lentopaikat sekä sähköinen viestintä ja viestintäpalvelujen tietoturvaluus. Rajaturvallisuus, oikeus- ja sisäasioiden kansainvälinen yhteistyö, rikostorjunta sekä henkilötietojen suoja kuuluvat osin sisäministeriön ja osin oikeusministeriön toimialoille. Liikenne- ja viestintäministeriö on kuitenkin tuonut esille huomionsa näistä asioista silloin, kun niillä on liittynyt ministeriön toimialaan.

Liikenne- ja viestintäministeriötä on kuultu hallituksen esityksen valmistelussa. Liikenne- ja viestintäministeriö kiinnitti 28.7.2021 antamassaan lausunnossa yleisesti huomiota tärkeyteen ottaa tietosuoja- ja tietoturvanäkökohdat asianmukaisesti huomioon. Yksityiskohtaisia huomioita ministeriöllä ei ollut. Esityksen perusteella myös ministeriön hallinnonalan toimijoita on kuultu valmistelun aikana.

Liikenne- ja viestintäministeriön käsityksen mukaan esityksen liikenteenharjoittamiseen liittyvät säännökset ovat pääasiassa samat kuin lausuntoversiossa, jolloin ministeriöllä ei ollut yksityiskohtaisia huomioita esityksestä.

Liikenne- ja viestintäministeriö tuo esille, että unionin tuomioistuin on antanut sellaisia ministeriön toimialaan liittyviä ratkaisuja, joista on hyvä olla tietoinen myös tässä yhteydessä. Sähköisen viestintän tietosuoja koskeissa ratkaisuissa on käsitelty kansalliseen turvallisuuteen liittyviä näkökohtia. Esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa onkin tunnistettu tämä tuomioistuinikäytäntö (viittaus unionin tuomioistuimen tuomioon asiassa *La Quadrature du Net ym.* (ECLI:EU:C:2020:791)). Unionin tuomioistuin on esityksen antamisen jälkeen kesäkuussa 2022 antanut tuomion asiassa *Ligue des droits humains* (ECLI:EU:C:2022:491). Siinä käsitellään muun muassa välttämättömyysnäkökulmia kansallisen sääntelyn antamisessa matkustajatietojen siirrossa terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden torjumiseksi.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Liikenne- ja viestintäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 31
00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 4
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.lvm@gov.fi
lvm.fi

Liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää lisäksi huomiota esityksen toimeenpanoon. Ministeriö luottaa keskusteluja jatkettavan ministeriön hallinnonalan kanssa siltä osin kuin täytäntöönpanotoimet ovat mahdollisia ottaen huomioon asetusten suora sovellettavuus. Nimittäin:

- Koska EU-asetukset ovat suoraan sovellettavia, liikenteenharjoittajien on tunnettava nyt ehdotetun sääntelyn lisäksi suoraan EU-sääntelystä tulevat velvollisuutensa.
- Koska EU-säädöksissä käytettyjä käsitteitä – tässä yhteydessä esimerkiksi ”liikenteenharjoittaja” ja ”ryhmiä -- kuljettavien” – tulkitaan itsenäisesti vastaavista kansallisista käsitteistä (ks. esim. Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio asiassa *CILFIT v. Ministero della Sanità*, ECLI:EU:C:1982:335, 19 kappale), on muutosten sisällön tärkeä olla selvää alan toimijoille.
- Koska esimerkiksi satama- ja lentokenttätoimijoilla, liikenteenharjoittajilla ja viranomaisilla on jo käytössä erilaisia tietojärjestelmiä, järjestelmien yhteentoimivuuteen, tietoturvaan ja tietosuojasäännösten noudattamiseen on tärkeä kiinnittää huomiota. Lisäksi tietoteknisten ratkaisujen tulisi olla sellaisia, että niistä seuraisi mahdollisimman vähän hallinnollista taakkaa liikenteenharjoittajille. Tähän onkin kiinnitetty huomiota esimerkiksi asetuksen (EU) 2018/1240 johdanto-osan 35 perustelukappaleessa.

Lainsäädäntöneuvos

Tuomas Kaivola